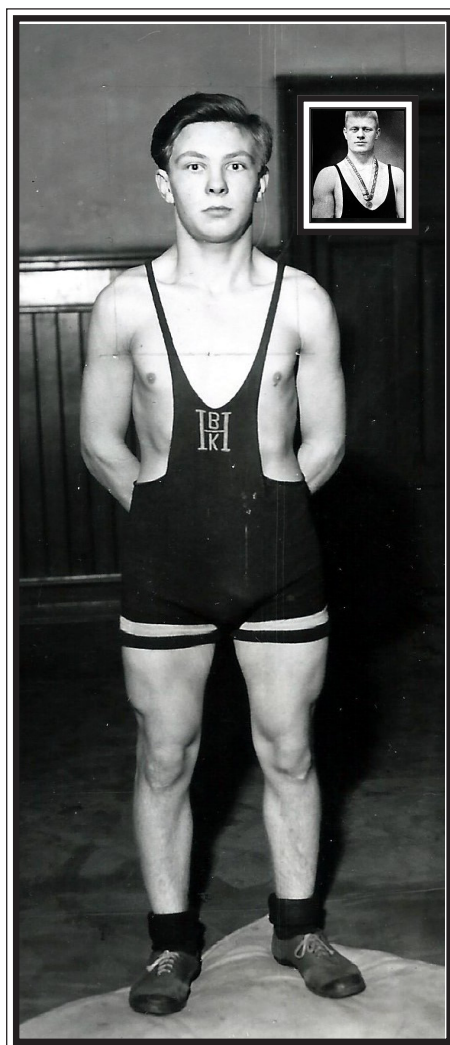

UTSIKT ÖVER EN BYGD

Greppet direkt – brottarminnen med Bror Olsson och Historia i cement

Bror fit for fight. Infuskad som väggprydnad en något större brottare, legendaren Johan Richthoff.

Bror och Arne Andersson byter minnen vid bordet med Brors priser och tävlingstrika.

När Skåne var som starkast

Det var en tid då det fanns brottarklubbar i varje skånsk by med självaktning. Altona i Skegrie, Starke i Trelleborg, Vellinge, Svedala och naturligtvis i Malmö. I det skånska seriesystemet finns nuförtiden Marsvinsholm/BK Pan, Bergania i Helsingborg, Björnekulla i Åstorp, Ore i Vinslöv, Ballingslöv, Hästveda, Limhamn, Starke och Malmö Tigers. Det finns faktiskt också brottningsgymnasium både i de gamla brottarorterna Klippan och Helsingborg. Och så har tjejerna under senare tider äntrat mattan, både klassisk och fri stil.

Men ändå är det förstås inte som förr. Då fanns ett 70-tal klubbar i Skåne, nuförtiden ett fyrtiotal, alla dock inte aktiva med tävlingar. Min egen göingska hembygds olympiabrottare Viking Palm (Helsingfors 1952) är hittills ensam om att ha fått ge sitt namn åt en brottarklubb, Viking i Broby. Det skulle kunna vara fler, för de gamla idolerna är många.

Kolla gärna <http://www.skanebrottning.se/Forbundet/Klubbar/>. Även Oxie hade en brottarklubb en gång under 1920- och 1930-talen. Den höll till i stationssamhället strax norr om stationen och f.d. lanthandeln/blomsterskolan med ett kafé i närheten att samlas på.

Guldprydda legendarer

Med äldre brottningsentusiaster kan man inte prata om Johan Richthoff, Gustav Freij, och hans bror Lorens, Herman Tufvesson (Bjärnum), Karl-Erik Nilsson m.fl. utan att de får tårar i ögonen.

Det var en tid med många grepp. En del av dem får inte förekomma idag. Karusellgrepp t.ex.

”Full snurr och sedan pang med ryggen i mattan”, som ex-bantamviktaren Bror Olsson i Hököpinge BK beskrev tagen.

Johan Richthoff, även kallad ”Snövit”, (1898-1983), frikyrkopastor och nykterhetsagitator, proffsartist i den amerikanska brottningscirkusen, gick 100 matcher, varav 92 vinster och 8 oavgjorda. Han tävlade för BK Kärnan. Många vet att han är begravd på Limhamns kyrkogård. Så även Karl-Erik Nilsson, (1922-2017), svensk mästare 1950–1956, olympisk guldmedaljör 1948 i London, olympisk bronsmedalj 1952 i Helsingfors och 1956 i Melbourne. Tävlade för Enighet. Gustaf Freij, (1922-1973) tävlade för IK Sparta i Malmö. Han tog OS-guld 1948 i London, OS-silver 1952 och brons 1960. Yngre personer har förvisso andra idoler, men de nämnda hade sinne för greppet direkt.

Liksom vår egen Bror Olsson.

Hököpinge BK

Bror berättade livligt och engagerat om sitt pendlande mellan bantam- och flugvikt med hjälp av löprundor före viktkontrollerna. Så visade han upp några erövrade priser, ett par mjuka brottarskor och sin tävlingstrikå. En bild här intill visar att han faktiskt gick i den en gång, men han har ju som han konstaterade ”vuxit i färdriktningen”.

Brottning är världens äldsta idrott med anor sedan i Egypten sedan mer än 5000 år! Till Sverige kom den på 1800-talet med ett första SM i Helsingborg 1896. Så småningom kom indelningen i viktclasser och från 1923 även fri stil med rätt att attackera benen.

I Skåne växte brottningen sig så stark att det en tid var svårare att bli skånsk än svensk mästare.

Till klubben i Hököpinge köptes en barack från Revinge sedan man vuxit ur Folkets Hus. Det kom publik, för man slöt upp kring bygdens pågar.

En av kvällens gäster Arne Andersson från Örmölla vid Skivarp och nu i Vellinge beskrev en match där han ställdes upp mot en äldre, tyngre men nedbantad och rutinerad brottare. Han jämförde tillställningen med kattens lek med en infångad mus. Den mycket yngre Arne var musen. Därmed grusades alla tankar på en brottarkarriär. Kvar hade han att som löpare hinna ikapp rekordfenomenet Gunder Hägg. Inte heller det skulle gå. Det kunde sällan Arnes namne, den ständige tvåan. Vår skånske Arne fick nöja sig med att namnet fick ungdomar att be om hans autograf i tron att han var samme Arne som den som alltid skuggade Gunder. Alltid något.

Krysstag och flygande maror

Bror vann ibland, klarade sig utan skador bortsett från två revbensknäck samma år. Utanför mattkanterna hände mycket roligt i mycken god kamratskap. Minnena av stilbrottare som Gustav Freij och en Laroy Månsson som behärskade både flygande maror och flygmaskiner.

Många råkade ut för hans kast innan han 1978 ställde skorna och hängde av trikån för att från luften pudra skånska åkrar. Så konstgödslades både åker och skog. Besprutning, undrade man över.

Flygande faran? Men företaget lever vidare liksom minnen av en lysande spektakulär brottarkarriär. Kanske tycker Bror att det var bättre förr. I alla fall var det lyckliga minnen som han hade att berätta om.

Mattssons cementgjuteri nära Käglinges grustag

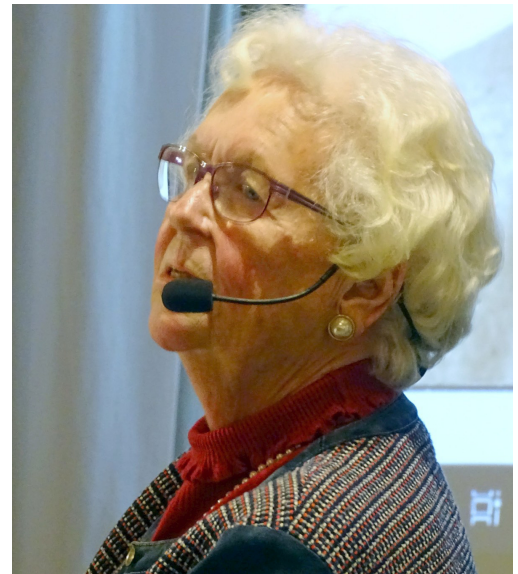
Fabriksområdet mellan landsvägen och Tågebjersvägen som nu rymmer 25 radhuslägenheter.

1917, i första världskrigets tid, grundades ute på landet vid nuvarande Lantmannagatan den cementindustri som senare skulle hamna i Käglinge på obebyggd mark mellan landsvägen och nuvarande Tågebjersvägen, som inte fanns då. Det var Johan Mattsson, gift med Johanna, som flyttade ut och med följde 1937 den då några veckor gamla Elsie, som sedan har blivit Käglinge trogen.

Småbröderna, tvillingarna Bengt och Hans kom lite senare och deras far Gunnar drev företaget vidare efter Johan. Det var ju nytt att kunna producera trappor, färdiga att lyftas in i pågående byggen. Sedan blev det Bengts tur att behärska knepen att gjuta trappor och få dem på plats, raka såväl som svängda. Det gällde att både se och räkna rätt. Det blev trappor som "nästan skulle nå upp i himlen", sade Bengt, för kunderna jagade honom och han behövde inte jaga dem.

Men tiderna ändras och med helt nya, storskaliga metoder blev konkurrensen svår. Sedan något år står 25 radhuslägenheter på den gamla industriplatsen och familjen Mattssons något senare teglade tvåvåningsvilla.

Bengt trappade ner.

Syskonen Bengt Mattsson och Elsie Hinton berättade om tre generationers företagshistoria.

En fin kväll

Elsie och Bengt kunde visa bilder från arbetets gång i fabriken som kunde ha 10-12 anställda, när det gick som mest, många av dem i decennier.

Men Elsie och Bengt kunde också kommentera bilder från skoltiden med tyvärr en hel del bortglömda namn, som det brukar bli. Utöver själva berättandet blir det ju med berättarkvällarna en del räddningar av dokumentation, t.ex. skol- och arbetsbilder och kanske gamla tiders festliga tillfällen. Bror, Elsie och Bengt fyllde kvällen väl, med frågor av en ständigt frågvis Robert Jensen.

Per Ragnarson

Bilder: Kjell Wihlborg, Bror Olsson och Malmös hemsida.

Då...

... och Nu

